

Rusija se uprla preureditvi meje med Poljsko in Nemčijo

Ruski zunanji minister Molotov zavrnil predlog ameriškega državnega tajnika Marshalla. Viharna debata na konferenci zunanjih ministrov

Moskva, 10. apr. — Sovjetska unija je z ogorčenjem zavrnila predlog ameriškega državnega tajnika Marshalla glede preureditve sedanje meje med Poljsko in Nemčijo, ki bi odzvel Poljski kraj 40,000 kvadratnih milj. Njegova nemška ozemlja, ki je pod poljsko administracijo. Poljska naj bi obdržala industrijsko ozemlje, poljedelske pokrajine, katere sedaj drži, pa naj bi vrnila Nemčiji.

Ruski zunanji minister Molotov je takoj blokiral Marshallov predlog, katerega je podprl britski zunanji minister Ernest Bevin. Dejal je, da mora Poljska obdržati vsa šlezija s poljedelnimi pokrajinami vred, ki so misle pod njeno upravo v mislu dogovora, kateri je bil sklenjen na konferenci velike roje v Potsdamu.

Oba, Marshall in Bevin, sta stala odločno za doslej neobjavljenih govorov premierja Talina, da podpreta svoj argument, ki je bil, da sedanja meja med Poljsko in Nemčijo se ne smatra za stalno. Molotov je potem citiral radijski govor predsednika Trumana, v katerem je naglasil, da je bila meja med Poljsko in Nemčijo določena v Potsdamu. Truman je govoril 9. avgusta 1. 1945. Takrat je dejal:

"Nemško ozemlje, ki je prišlo pod poljsko administracijo, bo bilo Poljski priložnosti za izpolnjevanje življenjskih pogojev prebivalstva. Skrajšalo bo mejo Nemčiji, da jo bo Poljska lahko branila, in vodilo v odpravo komplikacij."

Marshall je dejal, da sovjetsko tolačenje besedila potsdamskega dogovora je popolna kontradikcija pomena angleškega jezika. Molotov je odgovoril, da ni nobene razlike med

Wallace vidi ustanovitev komunizma

Zapadna Evropa med dvema orjakoma

London, 10. apr. — Henry A. Wallace, bivši ameriški trgovinski tajnik, je dejal, da se s svevni razmah komunizma lahko stavi in porazi s psihologijo izhaja. Prosperiteta bo svetu zagotovljena, ako se duplicita Moriteta Tennessee Valley za se reke na svetu.

Wallace je govoril na dveh tednih in na sestankih s časnikarji, kakor tudi po radiu. Poudarjal je, da bi vpreženje atomске energije za pogon industrije hitro rešilo ekonomsko krizo v Veliki Britaniji. Dvajset letov atomске energije na dan bi zadostovalo za produkcijo vse električne sile v Veliki Britaniji. "Osvetljuje moramo psihologijo, razen na potencialnem izobilju v bodočnosti," je dejal. "Ta ustvarila pohod komunizmu. V Tennessee Valley naj bi uvedli: za vse reke sveta. Svet se bi lahko preuredil v par dni. V prihodnjih treh mesecih bo prišlo do odločitve. Počezal se bo, ali pot drži v vojno ali mir. Zapadna Evropa se bori z dvema orjakoma. Kar sem zvedel in se naučil od ameriškega predsednika Roosevelta, utrjuje moje mnenje, da bi premier Stalin odkritorečen v svojem poudarjanju, da mora biti zavreči prvotno doktrino, da mora biti svet komunizem ali kapitalizem. Glede na ruskih voditeljev nisem gotov."

Domače vesti

Nov grob v Chicagu

Chicago, Dne 7. aprila je umrla sedemletna Bonny Bocinsky, ki je bila hroma od rojstva. Njena mati je hči znanega Charlesa Renarja in članica društva 559 SNPJ. Pogreb je imel v oskrbi Zefranov zavod.

Smrt v Pennsylvaniji

Broughton, Pa.—Dne 4. aprila je umrla Valentin Rudolf, star 62 let, doma iz Rovi pri Logatcu, v Ameriki 33 let, ves čas v tej naselbini. Bil je član društva 52 SNPJ, naročnik Prosvete, samski, po poklicu kovač in brez sorodnikov tukaj.

Iz Clevelanda

Cleveland.—V Collinwoodu je umrl Bartol Spehar, star 68 let, rodom Hrvat, v Ameriki 46 let. Takaj zapuščala sina in štiri poročene hčere.—Pri družini John Lenaršič so se oglasile rojenice in pustile prvorojenčka, pri družini Clarence Vokac pa prvorojenčka.—V Vestni bolnišnici se nahaja John Burnik.

Nov grob v Minnesoti

Napomning, Minn. — Dne 31. marca je umrl za pljučnico William Zaverl, star 26 let in sin Franka Zaverla z Elyja. Poleg očeta zapuščala štiri brate in sestro—dva brata v Alaski, enega v Chicagu — kakor tudi strica. Bil je član SNPJ in ABZ.

Kongresna akcija proti komunistu Dennisu

Washington, D. C., 10. apr.—Člani kongresnega odseka, ki vodijo preiskavo neameriških aktivnosti, so se odločili za akcijo proti Eugenu Dennisu, tajniku komunistične stranke. Obtožen bo žaljenja kongresa, ker je ignoriral poziv, da mora nastopiti pred odsekom. Če bo spoznan za krivega, bo obsojen na tri leta zaporja in plačitev \$11,000.

Organizacija delovodij zapretila s stavko

Detroit, Mich., 10. apr.—Organizacija delovodij, ki so uposleni v tovarnah Ford Motor Co., je naznanila konec veljavnosti sedanje pogodbe in zapretila s stavko. Organizacija se pripravlja za stavko, ki bo oklicana čez 30 dni.

Rusija je imela po zaključanju vojne čez tri milijone vojnih ujetnikov.

TURČIJA, GRČIJA SE ZANAŠATA NA AMERIŠKO VOJAŠKO POMOČ

Ankara, Turčija, 10. apr. — Nevtralni opazovalci trdijo, da bo morala Amerika dati Grčiji in Turčiji ne samo \$400,000,000, ako bo kongres odobril program predsednika Trumana, temveč tudi vojaško pomoč, če bo sklenila ustaviti pohod komunizma. Opazovalci se zanimajo za diskusije v kongresu glede finančne pomoči Grčiji in Turčiji.

"Ameriški dolarji bodo le del pomoči," je rekel neki velečak. "Ves svet je zainteresiran v Trumanov program in napeto pričakuje, kako daleč bo šla Amerika, da zaščiti Grčijo in Turčijo pred Rusijo. Obeta se preizkušnja moči med Washingtonom in Moskvo."

Člani turške vlade so uverjeni, da Trumanov program določa več kot finančno pomoč. Možnost je, da bo Truman zajamčil varnost Turčije z vojaško silo, če bo potrebna. Naznanilo mor-

Ofenziva proti grškim gerilcem

Vlada se odločila za akcijo

Atene, Grčija, 10. apr.—Poročilo pravi, da se je novi kralj Pavel odločil za splošno ofenzivo proti gerilskim silam v upanju, da bodo zdrobljene. Priprave za ofenzivo so bile v teku pred smrtjo kralja Jurija, ki je podlegel srčni hibi pred osmimi dnevi.

Nekateri krogi trdijo, da bo v Grčiji nastal mir, ako bo ofenziva uspešna. Ako se bo izjalovila, se bo kaos povečal. Grška monarhistična vlada upa, da se bo z ameriško pomočjo obdržala na krmilu.

Gerilske sile so si nadele novo ime. Nazivajo se sedaj "grška demokratska armada." Glavna trdnjava te armade je v gorovju Panaitolikon na severozapadni strani Aten. Poveljnik armade je general Markos. On je znan kot brezobziren in energičen bojevnik.

Glavni stan vladne oborožene sile je vzhodno od Volosa, letalska baza pa 40 milj severozapadno od Larisse. Poročilo pravi, da oborožena sila šteje čez 170,000 in da bo zagnana v ofenzivo proti gerilcem ta teden.

Podadmiral John A. Snackenber, mornarični ataše ameriškega poslatništva v Atenah, je v spremstvu grškega mornaričnega ministra Venizelosa obiskal vladne oborožene sile pri Volosu, pravi uradno poročilo.

Tornado divjal v Oklahomi, Texasu

Veliko število ljudi ubitih in ranjenih

Canadian, Tex., 10. apr.—Tornado je divjal v Texasu in severozapadni Oklahomi. Štiri mesta so bila prizadeta. Poročila pravijo, da je bilo najmanj 52 oseb ubitih in več sto ranjenih. Število žrtev bo morda naraslo.

V Woodwardu, Okla., je bilo 12 ljudi ubitih. Tornado je porušil rezidenčni predel mesta. Vest pravi, da je bilo 20 ljudi ubitih v Higginsu, Tex. To mesto leži v bližini oklahomske meje. Požari so izbruhnili v vseh prizadetih mestih.

Dvajset ljudi je bilo ubitih v Glazierju, Tex. Bolnišnica v Shattuku, Okla., je natrpna z ranjenci. Zdravniki so preobloženi z delom. Neka uradnica Rdečega križa je izjavila, da je bilo čez 150 ljudi ranjenih v Higginsu.

Zdravniki in bolničarke prihajajo v prizadete kraje. Sodi se, da je tornado povzročil škodo več milijonov dolarjev.

Možnost stavke jeklarskih delavcev

Pittsburgh, Pa., 10. apr.—Možnost stavke jeklarskih delavcev se je pokazala po objavi naznaila, da so pogajanja med jeklarsko unijo CIO in korporacijo United States Steel prišla v zastoj. Predsednik unije je Philip Murray. On je tudi predsednik CIO. Stavka bo morda oklicana 30. aprila, ko bo potekla veljavnost sedanje pogodbe; če ne bo prišlo do sporazuma med unijo in jeklarskimi podjetji.

Turčija dobila angleška letala

London, 10. apr.—List Daily Graphic poroča, da je britska vlada prodala 500 bojnih letal Turčiji. Letala so tipov Mosquitos, Spitfires in Beaufighters. List dostavlja, da je kupčija povezana s programom predsednika Trumana glede finančne in vojaške pomoči Turčiji.

BRITSKA OBOROŽENA SILA BO OSTALA V GRČIJI

Predsednik Truman ustvaril napačen vtis v javnosti

IZJAVA DRŽAVNEGA DEPARTAMENTA

Washington, D. C., 10. apr.—Britska oborožena sila okrog 15,000 mož bo ostala v Grčiji, dokler ne bodo pričeli prihajati v deželo ameriški dolarji in vojaški, pravi poročilo iz uradnih virov. Predsednik Truman se je izrekel za intervencijo v prilog Grčiji in Turčiji in pozval kongres, naj sankcionira finančno in vojaško pomoč državam.

Ko je Truman nastopil pred kongresom 12. marca in mu predložil načrt glede finančne in vojaške pomoči Grčiji in Turčiji, je naglasil važnost hitre akcije. Takrat je naznanil, da ga je britska vlada informirala, da ne more več zmagovati obveznosti napram Grčiji in da bo ustavila finančno in ekonomsko pomoč Grčiji 31. marca. S tem je ustvaril napačen vtis v kongresu in javnosti.

Kongresniki in senatorji so bili uverjeni, da bodo britske čete odpravljene iz Grčije po 31. marcu. Truman je govoril le o "krizi in komunistični nevarnosti."

Člani senatnega odseka za zunanje zadeve so postavili direktno vprašanje državnemu departamentu glede situacije v Grčiji, odpoklicu britskih čet in ameriške pomoči. Dobili so odgovor v izjavi departamenta, ki se je glasil:

"Velika Britanija ne bo odpoklicala vojaških čet iz Grčije, dokler ne bo ameriška pomoč zagotovljena Grčiji. Možnost je, da bodo čete ostale v deželi več mesecev. Datum odhoda še ni določen."

Senatni odsek se je odločil za amandiranje Trumanovega načrta. Senator Lodge je predlagal imenovanje administratorja za izvajanje programa glede pomoči Grčiji in Turčiji. Sprejet je bil predlog, da z denarjem, ki ga bosta dobili Grčija in Turčija, se ne sme plačevati obresti na posojila, katere sta državi dobili od zunanjih vlad.

Bivši nemški minister se obesil

Frankfurt, Nemčija, 10. apr.—Herbert Backe, bivši živliski minister v Hitlerjevi vladi, si

Pomoč družinam rudarjev določena

Lewis zahteva zvišanje prispevkov

Washington, D. C., 10. apr.—Administracija rudarskega blaginjskega sklada je začela funkcionirati. John L. Lewis, predsednik rudarske unije UMWA, je naznanil, da bo zahteval zvišanje prispevkov v sklad.

Direktorji sklada so po svoji seji izjavili, da bodo družine vseh rudarjev, ki so umrli ali pa so bili v dobi od 1. junija lanskega leta, dobili tisoč dolarjev iz sklada. Med temi so vključene družine rudarjev, ki so izgubili življenje v eksploziji, katere se je pripetila 25. marca v premogovniku Centralia Coal Co. v Illinoisu.

Lewisovo naznanilo o smernicah in upravi blaginjske sklada je povzročilo nove komplikacije. Vprašanje je, kdaj se bodo rudarji vrnili na delo v premogovnike in če bo stavka oklicana po 30. juniju, ko bo veljavnost sedanje pogodbe med rudarsko unijo in federalno vlado, ki obratuje premogovnike, potekla. Vlada je zasledila premogovnike v maju lanskega leta.

Na sestanku s časnikarji je Lewis izjavil, da rudarska unija ne bo podpisala nobene pogodbe z operatorji, če ne bo vključevala provizije glede prispevkov v rudarski blaginjski sklad. Sedaj gre v sklad pet centov od vsake tone producirane premoga. Lewis je dejal, da bo vztrajal pri zahtevi, da se mora prispevek zvišati na deset centov.

Sodi se, da je umrlo okrog pet tisoč rudarjev od 1. junija preteklega leta. Družina vsakega umrlega ali ubitega rudarja bo dobila tisoč dolarjev iz blaginjskega sklada.

Zadeva Albanije pred svetovnim sodiščem

Lake Success, N. Y., 10. apr.—Zadeva Albanije, katero je Velika Britanija obtožila odgovornosti za polaganje min v Krškem zalivu, bo prišla pred svetovno sodišče v Haagu. Predlog v tem smislu je bil sprejet z osmimi glasovi na seji članov varnostnega sveta Združenih narodov. Dva britska ručlisa sta trčila ob mine v omenjenem zalivu 22. oktobra lanskega leta in 44 članov posadke je takrat izgubilo življenje.

je končal življenje. Obesil se je v svoji celici v jetnišnici v Nuernbergu.

ZAVEZNIŠKI SVET ZA KONTROLO NEMČIJE POKAZAL NESPOSOBNOST

Berlin, 10. apr.—General Lucius D. Clay, ameriški vojaški gubernator, je dejal, da je zavezniški svet za kontrolo Nemčije demontiral nesposobnost v vladanju Nemčije. Prišel je do zaključka, da mora okupacija Nemčije trajati 10 do 15 let, toda ameriška armada naj se razbremeni odgovornosti v administraciji vojaške vlade. Državni departament naj bi imenoval vrhovnega komisarja, ki naj bi prevzel odgovornost.

Clay je dalje rekel, da zavezniški svet ne more izvajati niti svojih smernic. Vzrok je v neizpolnitvi provizij dogovorov, ki so bili sklenjeni na konferenci velike trojice v Potsdamu. Na podlagi dogovorov bi morale biti ustanovljene centralne agenture v Nemčiji, katere bi vršile določene funkcije.

General je zagovarjal idejo strategične okupacije nemških industrijskih pokrajin. Med temi so Porenje, Porurje in Posarje. Trajala naj bi toliko ča-

sa, da bi se zavezniški uverili, da bo nemška vlada, kadar bo formirana, sposobna pri izvajanju provizij mirovne pogodbe.

"Ameriška armada ni organizirana in izvežbana za vladanje in tudi ni pravilno sredstvo," je rekel Clay. "Poteškoče ne bodo premagane, dokler bo Nemčija razkosana na štiri okupacijske cone. V sleherni coni se politične in ekonomske smernice izvajajo po vzorcu okupacijske sile."

De Gaulle hoče uničiti demokracijo

Pariz, 10. apr. — Socialistična stranka je obdolžila generala Charlesa de Gaulle, da je začel kampanjo z namenom uničenja parlamentarne demokracije v Franciji, da postane vladar dežele. De Gaulle je prej v svojem govoru v Strasbourg apelaral na francosko ljudstvo, naj podpre njegov program.

PROTEST PROTI PRIZNANJU VATIKANSKE POGODBE

Dostavljen je bil ameriškemu poslatništvu v Rimu

KRŠENJE MIROVNE POGODBE

Rim, 10. apr.—Reprezentanti dveh ameriških verskih organizacij so v imenu protestantovskih cerkva v Ameriki protestirali proti vključenju z Vatikonom sklenjene pogodbe v novo ustavo italijanske republike. Protest, dostavljen ameriškemu poslatništvu v Rimu, sta podpisala rev. Frank Gigliotti iz La Masse, Cal., tajnik Splošnega odbora državljanov za versko svobodo, in dr. Charles Fama iz New Yorka, načelnik Ameriškega odbora za versko svobodo v Italiji.

"Priznanje pogodbe, katero sta podpisala papež Pij XI. in Mussolini 1. 1929," je rečeno v protestu, "je razglas, da je rimska katoliška cerkev državna cerkev v Italiji. Restavriranje Vatikana kot posvetne države bi odvzelo zadnje ostanke svobode bogoslužja Italijanskemu ljudstvu in rezultiralo v persekuciji manjšinskih grup."

Mi imamo nesporne dokaze o zaprtju treh protestantovskih cerkva v Italiji. Zaprtje je odredil katoliški duhovnik in prepovedal zbiranje vernikom."

Protest dalje pravi, "da je vatikanska pogodba kršenje 15. člena mirovne pogodbe za Italijo. S podpisom pogodbe se je Italija obvezala, da bo podvela potrebne korake za zaščito verske svobode. Ako bo ameriški senat ratificiral pogodbo, si lahko predstavljamo, kaj bo sledilo v Italiji. Katoliška cerkev bo izvajala diktatorsko oblast. Svobodna ljudstva sveta so bila pod vtisom, da smo se v vojni borili za osvoboditev človeštva izpod fašističnega jarma: Italijansko ljudstvo gleda na Ameriko in od nje pričakuje rešitve. Dopusiti ne smemo, da bi ponovno prišlo pod fašistično suženjstvo v kateri koli obliki. Mirovna pogodba mu garantira svobodo in mora jo dobiti."

Senat potrdil imenovanje Lilienthala

Washington, D. C., 10. apr.—Senat je s 50 proti 31 glasovom potrdil imenovanje Davida E. Lilienthala za načelnika komisije za atomsko energijo. S tem je Lilienthal dobil veliko oblast nad atomsko energijo, ki bo lahko služila miru ali vojni. Zadeva potrditve je izzvala ostre debate v senatu. Nekateri senatorji so očitali Lilienthalu, da je komunist ali sopotnik komunistov. Predsednik Truman je imenoval Lilienthala za načelnika komisije pred enajstimi tedni. Senat je zdaj potrdil tudi imenovanje članov komisije. Ti so dr. Robert F. Baehner, W. W. Waymack, Sumner T. Pipe in L. L. Strauss.

Truman se posvetuje z velečaki

Washington, D. C., 10. apr.—Predsednik Truman se posvetuje z velečaki o ekonomskih problemih, ki čakajo rešitve. Med temi je problem navijanja cen. Konferenca med Trumanom in velečaki je trajala eno uro in 40 minut in se bo danes obnovila.

Nova železniška nesreča na zapadu

Raton, N. M., 10. apr.—Šestnajst potnikov je bilo ranjenih, ko je brzovlak Super Chief železnice Santa Fe skočil iz tira v bližini tega mesta. Brzovlak je bil na poti iz Los Angelesa v Chicago, ko se je pripetila nesreča.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združeno državo (inven Chicago) in Kanado \$2.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrti let; za Chicago in okolice Cook Co. \$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$8.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cook County \$7.50 per year, foreign countries \$8.00 per year.

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi dopisov in neosebnežnih pismov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (fritice, povesti, pesmi, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

Amerika pred glavobolom

Zadnji tork je zvezni senat pričel debato o novi ameriški zunanji politiki, specifično o predlogu administracije za gospodarsko in vojaško pomoč Grčiji in Turčiji v vsoti \$400 milijonov — "za začetek". Kot smo čitali, naj Turčija od tega dobi \$150 milijonov za ojačanje armade, Grčija pa 250 milijonov — okrog sto milijonov za gospodarsko rehabilitacijo, ostalo vsoto pa za ojačanje njene armade. Poleg tega bo vlada poslala v Grčijo in Turčijo tudi vojaške in gospodarske izvedence, da pomagajo trenirati armade, Grčijo pa skušajo postaviti gospodarsko na noge. To seveda ni nobeno posojilo, marveč — darilo.

Vse to seveda pod kamoflažo, da se — "karantira komunizem". Pretveza je potrebna in nobena kamoflaža ni bolj učinkovita v današnjih dneh skrbno inscenirane emocionalne mrzlice kot strašenje s "kooomunizmom". Ta mrzlica na mnoge zelo učinkuje, vendar pa ne na vse.

Kar se tiče komunizma, v Turčiji ni o njem nobenega sluha, marveč je v sedlu fevdalna diktatura, ki sproti zatre vsako količino levičarske opozicije. V Grčiji so komunisti relativno majhen faktor — po izjavi nekaterih objektivnih opazovalcev jih je s pristihi vred okrog 15% od vsega prebivalstva. Precej močnejše je grško uporno ali osvobodilno gibanje, ki se je med vojno borilo proti okupatorju in tudi domačim kvizlingom, zdaj pa drži skoro polovico Grčije v svojih rokah. V tem upornem gibanju, ki se stoji iz kmetov in ljudsko usmerjene inteligence — učiteljev, zdravnikov, profesorjev, odvornikov, etc. etc. — so komunisti seveda vodilni faktor. Toda uporno gibanje po svojih ciljih in stremeljenju ni komunistično, kajti vse, kar zahteva, je to, da Grčija dobi reprezentativno demokratično in ljudsko usmerjeno vlado, ki bi znala iztrebiti kvizlinge, stopiti ljudskim pijavkam na prste in postaviti deželo gospodarsko na noge.

To je ves "komunizem", za katerega se bori grško uporno gibanje. Toda podobno uporno gibanje bi nastalo tudi v vsaki drugi deželi, kjer bi vladale enake razmere kot so na Grškem. Kakšno so te razmere, bomo dali besedo angleškemu delavskemu poslanecu Georgu Thomasu, ki ni noben komunist, marveč je star član delavske stranke. On se je nedavno vrnil iz Grčije in po svojem povratku dne 21. febr. povedal časnikarjem med drugim tudi sledeče:

"Slika današnje Grčije je naravnost strašna. Neverjetni so doživljaji, ki sem jih doživel med svojim bivanjem v tej nesrečni deželi. Otoki okrog grške obale so polni političnih jetnikov — ženski, otroci, starci in mladeniči, katerih edini zločin je ta, da se ne strinjajo s sedanjim režimom. V mali sobici v Atenah sem našel natrpanih preko 50 ljudi. Vsi so bili določeni za prenos na Egejske otoke. Nekateri izmed njih so boleli na odprtih tuberkulozi, toda jim ni nihče nudil zdravniške pomoči. Noben izmed zapornikov ni bil pred sodiščem, nihče ni vedel, zakaj je bil aretiran.

"V Grčiji je sedaj čisto običajna stvar, da orožniki pobijajo nasprotnike sedanjega režima, kadar se jim zljubi. Ljudi ubijajo v njihovih domovih in streljajo nanje enostavno skozi okno. Ko sem go povedal ministru za notranje zadeve, mi je odgovoril, da je na žalost točno, da se dogajajo take stvari, vendar upa, da se mu bo posrečilo vnesti novega duha med orožnike.

"Politične svobodščine so samo navidezne. EAM (Grška osvobodilna fronta) ima na primer v Atenah sicer svobodo delovanja, zato pa v notranosti dežele aretirajo pristaše EAM-a kar na debelo. V prenosu pošiljajo tudi 80-letne starce. Zadostuje, da je kak član družine pri partizanih, pa mora iti vsa družina v prenosništvo.

"Sedanje nevezdrne razmere v Grčiji se ne bodo spremenile, dokler ne bo razpuščen tako imenovani parlament, razpisane nove volitve in sestavljena nova koalicijska vlada, v kateri bi bili tudi predstavniki EAM-a. Novi režim bi moral takoj izvesti splošno amnestijo ter očistiti državno upravo in vojsko kolaboracionističnih elementov (kvizlingov).

"Naravnost osumniti mora vsakogar dejstvo, da v Grčiji niso še ničesar storili za obnovo dežele. V zadnjih dveh letih ni bila zgrajena še niti ena sama hiša, popravljen ni bil niti en most, železnice ne delujejo, mezde so obupne, beda strašna. Grčija ima vse znake monarho-fašistične države. Na upravnih mestih so ljudje, ki so sodelovali med vojno z Nemci. 1250 oficirjev vladne vojske je med vojno pripadalo tako zvanim varnostnim bataljonom (v službi Nemcev).

"Kljub vsem tem neznosnim razmeram pa britanska oblastva v Grčiji in britanska vojska nudi sedanjemu grškemu režimu vsjo pomoč. Bojim se, da ne bi britanski čet v Grčiji končno uporabili še za borbo proti grški demokratični armadi, ki kontrolira že skoraj polovico grškega ozemlja. Britansko ljudstvo ne sme dovoliti, da bi tudi en sam britski vojak izgubil življenje v borbi proti grškemu ljudstvu."

Tako je poročal ta angleški delavski poslanec, ki je imel priložnost, da se je na lastne oči prepričal o žalostnih razmerah v Grčiji. Moralno odgovornost za te razmere seveda nosi angleška vlada, ki je proti koncu vojne odprto intervenirala na strani grške monarho-fašistične reakcije in jo s svojimi bajoneti in angleško blagajno zopet postavila v sedlo. Ker je s to svojo politiko popolnoma bankrotirala, se je zdaj zavzela ameriška vlada, da pod krinko boja proti "komunizmu" prevzame to žalostno dediščino in nadaljuje tam, kjer je ali bo Anglija končala. Namerava iti še korak dalje in zaščititi tudi turško reakcijo, seveda z namenom, da si odpre pot tudi v Turčijo in pride za bok Rusiji. Tako namreč zahtevajo bogate petrolejske koncesije, do katerih so prišli za zelo cenen račun ameriški oljni interesi v Južni Arabiji in Perziji. Samo kon-

Iz Barbortona

Barborton, O. — V naši naselbini se je zopet pojavila influenca. Tudi mene je pogledala z enim očesom in me oplašila, zato sem doma in imam dovolj časa za pisanje.

Zadnje čase je bilo tu veliko šušljanja in telefonov so zvonili. Mislila sem, ali se je pripeljal v Barborton škof Rožman ali kaj. Nekoč je že bil tu, samo jaz ga nisem videla. Potem pa sem zvedela za vzrok. Čast in priznanje, mrs. Okolish! Ona se ne boji povedati, kar misli, dočim jih je nekaj, ki mislijo enako, a se bojijo izraziti svojega mišljenja, ker se boje župnika Jagra. Nekaj pa je takih, ki so udarjeni z versko slepoto. Za te ni nobene pomoči.

Mrs. Okolish je dreznila v škofjurovno gnezdo. In kako je zavrelo neko ženšče v Clevelandu, dasiravno je mrs. Okolish pisala čisto resnico. Seveda, tisti, ki ne čitajo drugega kot A. D., ne vedo nič bolje. Slišala sem, da Jager moli tako na glas in hinavsko zavija oči zato, ker bi rad zopet pridobil nazaj mrs. Okolish, da bi mu pokladala v košaro debele kuverte. Menim, da jih pogreša.

Svet se spreminja in z njim razmere. Pred tremi, štirimi leti so mučili slovenske trpine, jih žgali po Nemčiji, danes pa se ti, ki si zakrivilo toliko gorja, skušajo oprati in stokajo ter moledujejo na Korškem in v Italiji, dočim A. D. prosjači zanje. Ti ubežniki so sedaj zelo ponizni in pohlevni in bi radi prišli v Ameriko, kjer so njihovi voditelji. Po mojem mnenju imamo že dovolj takega semena pri A. D. v Clevelandu. Tam orjejo in sejejo, ne vem pa, kdo bo mlatil?

Mrs. Okolish jih je vprašala, na kateri strani bi bili, ako bi bile tako razmere v Ameriki — ali bi bili na strani ameriških patriotov, ali na strani belogardistov. Od sedaj še nisem videla, da bi ji odgovorili, kajti so najbrže preveč zaposleni s prosjačenjem za ubežnike.

Meni tudi nikakor ne gre v glavo, da ljudje, ki so se tako goreče borili za vero, sedaj žive v takem pomanjkanju. Ali so zgoraj v nebesih vsi pozabili na njih? Ali so morda tudi v nebesih komunisti v večini? Nas so učili, da Bog lahko vsem pomaga. Zdaj ima priložnost, da se izkaže. Na partizane so padale bombe, zdaj pa bi lahko naredil, da bi padale šunke in kolači, zlasti za velikonočne praznike.

V šoli so tudi nas učili, da se ne skrivaj niti las na glavi brez volje Vsemogočnega. Ampak Gabrovšek in Rožman tega ne verujeta, zato sta odkrnila na varno, zapeljano in siromašno ljudstvo pa pustila na cedilu. Neki brat je pisal svoji sestri: "Nikdar več jim ne bom verjel. Veliko so nam obljubljali po vojni, sedaj pa so velike glave odšle v Rim in odtam v Argentino, mi smo pa ostali sami sebi prepuščeni."

Ni se čuditi, da se je pričel Gabrovšek mešati v SZZ. On je več v tej stroki in zna delati prepri in netiti sovraštvo. Razdvajal in vladal! To je njegovo geslo. Članice SZZ naj bodo na straži, da jim taki zviteži ne uničijo organizacije.

Danes, ko pišem te vrstice, imamo velike znežene zamete in avti stoje zunaj, ker ne morejo naprej. Vse šole so zaprte. Ob tem času ljudje ne pomnijo takega vremena.

Zadnji teden smo pričakovali oklice velike stavke v tovarnah kavčuka, a končno je bilo izravnano brez stavke in delavci so prejeli 11 centov in pol poviška na uro. Vsi niso zadovoljni s tem poviškom, kajti sedanje meze nikakor ne zadostujejo, ker je vse tako drago. Cene naraščajo z vsakim dnem, dočim se mora delavstvo boriti mesece za zvišanje plače, nazadnje pa porinjijo nekaj centov po-

cesije v Južni Arabiji so vredne pet do deset milijard dolarjev. Torej dovolj, da se borimo proti — "kooomunizmu". Vse to bo Ameriki prineslo še veliko glavobola. (Pride še.)

viška. Če pa nisi zadovoljen in zahtevaš več, te pa označijo za komunisto.

Mary Šuštaršič.

Zadnji klic na slavnost društva Lilije

Milwaukee, Wis. — Proslava 35-letnice društva Lilije je na pragu. Vrhila se bo v nedeljo, 13. aprila. Ta dan bo jako pomemben za našo naselbino, posebno sedaj, ko je Lilija združena z našo največjo organizacijo SNPJ.

Te pomembne prireditve ne bi smeli prezreti noben tukajšnji Slovenec. Podan bo izrecno pester program. Nastopili bodo naši pevski zbori in posamezniki.

Naj navedem nekatere točke programa: Nastop moške pevske skupine društva Lilije, pevski zbor Naprej zapoje nekaj ubranih pesmi, nastop ženskega pevskega zbora Planinska roža; zaple bodo "Na tujih tleh" in "Planinsko rožo". Pevski zbor "Scola Cantorum" ni slovenski zbor, vseeno pa bo zapel nekaj slovenskih narodnih pesmi; in sicer "Pozdrav", "Gor čez jezero", "V dolini prijetni", "Vsi so prihajali" in nekaj drugih.

To je le del programa, ostalega pa boste videli na dan slavnosti. Program bo vse skozi jako zanimiv in poln duševnega užitka. Na ta dan vas bodo spomini privedli nazaj v mladostna leta.

Torej na svidenje v nedeljo v S. S. Turn Halli. Vam ključem dobrodošle!

John Dobnik.

O potovanju in obiskih

Eveleth, Minn. — Ta dopis je prvi v mojem življenju. Želim na kratko opisati obisk v Pennsylvaniji, ki sva ga naredili z hčerjo. V West Newtonu sem obiskala mojo sestrično Polono Kotar, katero nisem videla že 34 let. Od veselja sva imeli solzne oči. Tudi ona je imela sina v armadi; bil je v Nemčiji, zdaj pa je zopet doma. On je pameten mladenič in dober za svojo mater.

S hčerjo sva ostali pri moji sestrični teden dni. Ona nama je imenito postregla, za kar ji prav lepa hvala. Oglasili sva se tudi pri družini Mike Kotar, kjer so nama tudi izkazali prijazno gostoljubnost, John Kober pa je naju vozil z avtomobilom daleč na okrog. Z nami sta bili tudi Johnova žena in moja sestrična. Vozili smo se ves popoldan in se ustavili tudi v Slovenskem domu v Libraryju. Slovenski dom je zelo lep in velik, spodaj je točilnica, zgoraj pa dvorana.

Potem smo se ustavili pri neki slovenski družini in vprašali, kje živi Frank Burkelce. Povedali so nam, da živi 15 milj od Libraryja, nakar smo se odpeljali tja. Z Burkelco sva se takoj spoznala, čeravno se nisva videla že okrog 45 let. Z njim in njegovo sestro smo skupaj hodili v šolo, in sicer k Sv. Trojici pri Moravčah. Sprejela sta nas prav prijazno, nato pa sem vprašala, če vesta, kaj živi moja sestrična Helena Krk. "Seveda vem, samo miljo in pol od tu," je odgovoril Burkelce. S hčerjo sva se tja peljali v Burkelcevem avtomobilu, Kobe pa je vozil s svojim iz njim. Moja sestrična Helena Krk me ni mogla spoznati in šele po pojasnjevanju sem ji dopovedala kdo sem. Tudi nje nisem videla približno 45 let.

Odpeljali smo se zopet nazaj na Burkelcevo dom, kjer nam je gospodinja pripravila dobro kosilo. Prav lepa hvala! Ako bosta prišla v Minnesoto, se oglasa pri nas in vama bom vrnila gostoljubnost.

Želela sem videti tudi sestro od Franka Burkelce. Odpeljali smo se k njej in ona me je prav prijazno sprejela. Prišlo se je mračiti, zato smo se morali po-

FARM TOOL

An Iowa farmer, stationed in Japan, designs a plane which can be manufactured inexpensively for farm use in spraying, dusting and seeding crops. It is one of the entries in the "Star Tour State" contest sponsored by American Red Cross workers for servicemen in the Far Eastern Theater of operations.

sloviti drug od drugega. Frank Burkelce se je odpeljal proti domu, Kobe pa nas je odpeljal nazaj v West Newton. Prav lepa hvala mr. Kobetu za uslugo se zahvaljujem mrs. Kobe, ki naju je povabila tudi na večerjo.

Po enem tednu sva zapustili West Newton in se odpeljali proti Clevelandu, kjer sva se ustavili pri družini Bevič. Lepa hvala za postrežbo, mrs. Bevič. Če pridete v Minnesoto, vam bom vrnila gostoljubnost. Obiskala sem tudi več drugih prijateljev, med njimi družino Bokal. Rojak Bokal je bil delegat na 13. redni konvenciji; njega ni bilo doma, njegova žena pa je naju prav prijazno sprejela in tudi pokazala Slovenski dom, ki je zelo lepa stavba.

Obiskala sem tudi družino Ložar. Z Ančko Ložar sva 1. 1938 skupaj potovali v staro domovino. Mrs. Ložar je nama prav dobro postregla.

Iz Clevelanda sva s hčerjo odpotovali v Milwaukee in obiskali več družin, med njimi tudi družino Lap. Mrs. Lap se zmeraj žaluje za svojo sestro Heleno Rahne, ki je umrla pred leti v Evelethu.

Mary Jemc.

Izkušnje starega rudarja

Chicago, Ill. — Dovolite mi nekaj prostora v našem priljubljenem listu Prosveti, da izrazim svoje mnenje, kako žalostno je bilo čitati novico, ki se je pripetila v Centraliji, Ill. Rudarji so storili žalostno smrt, v obupu zapustili svoje družine, žene in otročje, brez vsake slutnje. Žalostno je, ko se taka velika nesreča pripeti zaradi malomarnega delovodstva in svetega profita.

V listih smo čitali, da so premogarji že pred časom prosili za varnost in sporočili, da jim preti nevarnost. Pa kdo se zmeni za take apele ali poročila! Pri varnostnih napravah so stroški, in če napravimo stroške, pa profita ni. Tako cenijo življenja premogarjev. Kaj nam je za naša življenja, nam je le za profit!

Če se pa premogarji zavamejo in zahtevajo večjo plačo in varnostne naprave, so pa na črni listi pred vsem svetom in nastane velikanski krič, koliko da zaslužijo in kaj vse se zahtevajo, ter da so že zdaj plačani več kot drugi delavci. Vse to in podobno se jim predvaja. In najdejo se tudi ljudje, ki pravijo, kaj bodo majnarčki in kaj vse si predstavljajo.

Ne vidijo pa ne, kam in kako daleč pod zemljo se poda premogar za obstanek svojega življenja, in kako nevarna je njegova pot; nad glavo se mu režijo skale ali kamenje, ki pada pred njim in za njim, večkrat pa tudi na njega! V obraz mu pa puhtijo strupeni plini, čeravno se tega ne zaveda v svoji mladosti, a na starost jih pa grozno občuti. Ta velika nesreča, ki je zahtevala toliko nedolžnih žrtve

in povzročila strašno gorje svojim družinam in ženam ter otrokom, naj bo v prebujbo vsem kričačem in profitarjem, da premogarji niso preveč plačani za svoje težko delo in nevarnost za svoj obstanek.

Mislil sem, da so zdaj varnostne naprave v premogokopih že spopolnjene, a eksplozija jamskega prahu v Centraliji, Ill., je pa dokaz, da je še vedno tako kot je bilo pred 25 leti, ko sem še jaz užival podzemeljske dobrote — bridke izkušnje ter žalostne posledice. V premogokopih sem bil uposlen 25 let. Zadnjih pet let kot streljač. Videl in preizkusil sem različne nevarnosti in to zaradi delovodje in trdih glav kompanistov.

Naj mi bo dovoljeno opisati slučaj, ki mi je pretil s smrtno nevarnostjo. Delajo je osem premogarjev, na vsaki strani štirje. Med njimi sta bila dva predora odprta. Ko je bil drugi predor zgotovljen, sem delovodji dal naročilo, da mora prvi predor zadelati in s kamenjem zaloziti. Seveda, on je dobre vedel, da mora to izvršiti. Po mene ni šli. Predori so bili 45 čevljev drug od drugega. Čakal sem ves teden in ko ni bilo moje naročilo izvršeno, sem go zopet opomnil. Seveda, obljubil je, izvršil pa ničesar.

Prihodnji dan je poslal še dva premogarja, na vsako stran enega. Čez par dni je bil pa že tretji predor odprt, kar je bila še večja nevarnost. Tisti dan sem se ozgal in drugo jutro sem šel od rova ter povedal vsem desetim premogarjem, da jim ni treba pripravljati za streljanje ker ne bom zažgal nič prej, če bosta oba predora zabita in s kamenjem zalozena.

Premogarji so sami priznali, da je resnična nevarnost. Povedali so tudi delovodji, kakšno je njih naloga in ga vprašali, zakaj ne izvrši, kar mora biti izvršeno. Seveda, on jim je obljubil, da bo vse izvršil in da naj pripravijo za streljanje, da bo že gledal na to, da bo njih smodnik zažgal.

Ko pridem popoldne do rova, so premogarji prihajali na površje in prišli k meni, da mi povedo, da so pripravili za streljanje na povelje delovodje. Odgovoril sem jim: "Dobro, naj pe tudi delovodja zažge, jaz ne bom, ker sem si sinovi komaj življenje ohranil." Okoli mene in mojega tovariša se je zbralo precejšnje število premogarjev, nato pa pride še delovodja in me vpraša, zakaj imam strah zažgati, ker ni prav nobene nevarnosti ter da se na tem mestu samo zrak razpolovi, da gre na obe strani.

Moj odgovor je bil, da se on kot delovodja ne razume na podzemeljski zrak in tudi nimam prav nobenega pojma o mojem delu.

Odgovor je pa delovodja tako raztogotil, da me je prijel za vrat, z drugo roko pa misli sukniti v oči, toda premogarji so ga v istem hipu zagrabili, eden pa je že imel majnarški pik nad njegovo glavo. Prav gotovo sem mislil, da ga pobijejo, pa vendar ga niso.

Ko se je gospod delovodja nekoliko ohladil, sem ga vprašal, če se še spominja, kaj sem mu naročil vprico komitejev pred 30 dnevi. "Ali si že osnažil v teh dveh hodnikih, ki sta grozno nevarna?" On mi pa odgovori, da bo že posnažil, kadar mu bo na misel prišlo. Dejal sem mu: "Dobro, ali zaradi današnje afere se pa vidiva na dostojnem mestu." In s tovarišem sva odšla v rov na svoje delo vsak v svojo stran. Nisem zažgal smodnika tam, kjer je bilo nevarno, čeravno je bilo prihodnji dan deset majnarjev brez zasluzka.

Ko sva dokončala svoje delo in se vrnila na površje, sva se domenila, da pokličeva državne rudarskega inspektorja in mu poveva najine razmere, čeravno je bil v našem mestu njegov pomočnik-inspektor. Njega sva spoznala in vedela, da bolj ljubijo kompanijo kot pa majnarje, zato sva klicala gl. inspektorja v Indianapolis.

Ko dobiva odgovor, mu poveva vzrok in sva zahtevala, naj pride prihodnji dan, da bo pregledal rov od konca do kraja in da ne bova zažigala smodnika, dokler to ne izvrši. On pa odgovori, da mu je nemogoče priti, ter da bo poslal svojega deputirja, da bo stvar izvršil. Seveda, zadovoljiti sva se morala, drugo jutro naju pokliče po telefonu in naroči, da marava biti pri rovu ob deveti uri. Ob določenem času sva bila na mestu in kmalu za nama je prišel deputir in sicer tisti, kot vsa si mislila. Po kratkem razgovoru s podamo v rov. Stopivši iz dvorane, je deputir povprašal delovodjo in naročil, kam naj pride, mi smo pa odkorakali na isti nevaren prostor, ki je bil samo miljo oddaljen od glavnega izhoda.

(Konec prihodnjič.)

Viktor Zupacik.

Služba na poulični železnici

Cleveland, O. — Cleveland Transit System je razposlal starim veteranom pisma, naj pripiše, ako imajo znanje vojnih veteranih, ki bi bili sposobni voditi poulične vozove in avtomobile, v zaposelvalni družbi. Družba potrebuje več mladih moči med 25-30 letom. Morajo imeti ljudsko izobrazbo, in vsaj 5 čevljev in 6 palcev ali več. Plača je prvo leto za sprevelike in motornike \$1.18 na ur, drugo leto pa \$1.23. "One man operator" dobi \$1.33 na ur. Služba je "civil service" s petimi leti, 14 dni počitnic na leto in 16 ur plače za 14 dni.

Ko se novinci učijo 20 dni, dobivajo \$5 dnevne plače. Podatki lahko pošlje tja tri osebe. Prve tri člani SNPJ z omejenimi sposobnostmi, ki se prijavijo, bom priporočil. Najrajši želim, da bi bili člani društva SNPJ.

Imamo precej Slovencev, delajo na poulični St. Clair av. in sicer brata Frank in Andrej Ileršič, Andrew Rahotina, Frank Zevnik, Carič, Kopač ter vsi drugih starih in mladih Slovencev, katerih imena pa ne vem.

Frank Barbič.

Smrt zavednega rojaka

Pueblo, Colo. — "Pomlad sprišla bo, al' tebe na svet bo..." Ta verz mi je prišel na misel, ko sem v sredini zadnjega meseca obiskal bivšega rojaka prijatelja Louisa Korolca bolnišnice Parkview. Bil je takrat v napoli delirirajoč stan in slutil sem, da ne more več dolgo. In res, dne 23. aprila je končal za vedno.

Pokojnik se je zelo veliko dejstvoval na društvenem polju in tudi na odru smo ga videli marsikateri igri. Bil je dober podpornik organiziranega delstva, kakor tudi organizator SANS. Ostal je zvest svojemu principu do zadnjega in po njem je na novem pokopališču Vahihalla Memorial.

Naj omenim, da na dotičnem pokopališču ni nobenega kamnitega ali lesenega spomenika, Bakrena plošča, potisnjena zemljo z ytitom imena pokojnika, to je vse, kar znači nek grob. Tu so vsi enaki. Na tem pokopališču ne more nihče izkazati svojega bahaštva z velikim kamnom, ali na kak drug način!

Frank Pechanik.

S pota

Tukaj mnogo ljudi boleha z influenco ali hripa in nekateri so privezani na postelj kar več tednov. Enaka poročila prihajajo tudi iz države Teksas, siravno je tam toplo podnebje. Bolnišnice so polne bolnikov. Mogoče je to vse zaradi vojne, prah onih prerokskih bomb, ki izidujejo... Naj omenim, da je v našem mestu tudi nekaj tujih, kateri so prišli na delo, tako da se le s težavo drim konci.

Matija Fogačnik.

POD STARIM REŽIMOM JE BILA DELAVCU ZAPRTA POT V ŠOLE; ZDAJ USTANAVLJAMO VSEPOVSOD NOVE ŠOLE, TEČAJE IN ŠTUDIJSKE KROŽKE...

(Priredil F. A. Ljubljana)

Stara Jugoslavija se ni dosti brigala za ljudsko prosveto. V mnogih primerih je iniciativo ukusnega prebivalstva tudi zatirala. V preminih krajih so delovali šole le na papirju, ne-pismenost prebivalstva zlasti v predelih Srbije, Črne gore, Bosne in Hercegovine ter Hrvaške je bila posebno velika. Še bolj je bil otežkočen položaj proletarskemu sinu na srednjih in visokih šolah, kjer je država pobirala visoke takse in solnino. Škratka, vladajoča meščanska družba je hotela, da ostane delovno ljudstvo v temi, v mrčnatosti in nevednosti, da bi tako lažje rekrutirala delovno silo, je izrabljala za večanje svojih dobičkov in si tako zavarovala oblast na hrbitu ogromne večine delovnega ljudstva.

Z velikimi spremembami, ki so bile izvršene v letih narodno-osvobodilne borbe v domovinski vojni 1941-1945, so padli tudi o-kovi nesnanja, mrčnatstva in vse tiste vezi, ki so branile razvojno pot napredku, kulturi in prosveti.

Ne samo porušene vasi, naselja in mesta, železnice, mostovi, ceste, ampak predvsem tudi šole, kulturne in ostale prosvetne ustanove so bile prve, ki jih je

pričela obnavljati ljudska oblast s sodelovanjem najširših plasti delovnega naroda.

V srednjih, južnih, zapadnih in jugovzhodnih predelih Jugoslavije se je pričela organizirana bitka proti nepismenosti in da-ne je na tisoče analfabetskih tečajev, kjer se ljudstvo Srbije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine in Makedonije uči osnovnih poj-mov pisanja in čitanja. V naši

oči domovina, Slovenija, je od- stotek nepismenosti minimalen, toda naš delovni človek ne stoji na polni svoji razvojni poti na tr-ti točki, niti ne čaka, nego gra-di smotno tudi na kulturno-prosvetnem polju dalje. Naš delovni človek se uči, si izpopol-njuje svoje znanje, hoče napre-di, hoče ustvariti boljši, naprednej-ši red, se uči in sopes uči.

Ob velikih nalogah naše "prve petletke" 1947-1951, ki zahtevajo elektrifikacijo in industrijaliza-cijo države, naš delavec usta-navlja v mestih, industrijskih središčih in deželi nove šole, no-ve tečaje in izobraževalne sku-pine, študijske krožke itd., zato, da si bomo zavarovali uspešnost naših naporov pri izgradnji no-vega, mogočnega ljudskega go-spodarstva ter si izboljšali živ-ljenjske pogoje in ustvarili lep-šo bodočnost.

Vprašanje repara-cij na moskovski konferenci

MOSKVA.—ONA—Sovjetska vlada je stvarno napravila svojo zahtevo za reparacije iz tekoče nemške industrijske produkcije kot pogoj za vsa pogajanja glede preureditve uprave Nemčije v smislu, da ta dežela postane nanovo celota v gospodarskem pogledu. Delegacija Zedinjenih držav pa odklanja taka repara-cijska plačila in niti noče raz-pravljati o tem vprašanju.

To je torej položaj, ki je na-stal po tritedenskem pogajanju. V njem se izraža uradno stališče obeh velesil—brez vsakih diplo-matičnih okrasov. Dokler se v tem pogledu nekaj ne spremeni, moskovska konferenca ne more dovesti do nobenih rezultatov v pogledu ureditve nemškega vprašanja.

Vse delegacije zategadelj pro- učujejo možnost kompromisa, ki bi bil sprejemljiv za vse udele- žene in prizadete. Predno more Nemčija začeti plačevati repara- cije iz tekoče produkcije, mora najprej plačati za potrebni uvoz hrane in surovin. Uvoz hrane naj bi omogočil vsakemu Nemcu 2500 do 2700 kalorij dnevno. Da se to omogoči, bi bilo treba dvig-niti nemško produkcijo na 70 odstotkov produkcije iz leta 1938. Ameriški izvedenci sodijo, da bodo pretekla 3 leta predno utegne Nemčija doseči to stop-njo. Nato pa bi prišlo še naj- prej odplačevanje posojil, ki bi bila potrebna, da se oživi nem- ško produkcijo. Ako bi Nem- čija začela plačevati reparacije prej, bi to pomenilo, da Zedinje- ne države plačujejo te reparaci- je Rusiji.

Sovjetska pozicija pa je, da je njihova dežela nepopisno trpela od nemške invazije, ter da za- htevajo celo manj nego 10 od- stotkov tega, kar so jim Nemci napravili škode. Tako da ima- jo vsako in tudi moralno prav- vico do reparacij—in sicer do ta- kojšnjih reparacij. Odgovarja- jo, da nikdo ne more zahtevati od njih, da bi počakali z repa- racijami tako dolgo, da si bo najprej Nemčija opomogla.

Ameriški, angleški in franco- ski zunanji ministri sicer pri- znajajo, da je Rusija mnogo tr- pela od Nemcev, a navzlic temu ne uvidevajo, zakaj naj bi nji- hovi narodi plačevali nemški ra- čun. To je sedanjí položaj— malo izgledov je, da se bo našel izhod iz zagate, predno bo kon- ference konec.

Listnica uredništva

Ker poštni zakon prepoveduje vsako oglašanje kakršnega koli srečanja v listih, prosimo vse dopisnike, ki oglašajo priredbe svojih društev ali drugih orga- nizacij, ali pa kako drugo akcijo za zbiranje denarja, naj v svojih poročilih ne omenjajo sreč ali srečanja, kakor tudi ne kartnih ali tombulskih zabav, ako je sa- njalo določena vstopnina. Poštna uprava zahteva od nas, da mora vsako oglašanje iz lista. Pro- simo, držite se tega...

Koroška mladina je naša največja skrb. Na Koroškem, sibelki slovenstva, so hitlerjevski in avstrijski oblastniki nasilno germa- nizirali veliko našega prebivalstva. Toda še vedno je ostal sdry rod, politično in nacionalno sveden, rod, ki je aktivno sodeloval v osvobodilni boju slovenskega naroda od 1942 do 1945. Za to slovenski rod se bori danes prerodena Jugoslavija, za njegovo pravico in svobodo. Slika prikazuje našo mladino iz Šent Jakoba v Rožni dolini.

Zbor "pionirjev" iz Ljubljane.

Ena izmed izobraževalnih skupin delavcev in delavk v Sloveniji.

Upor v Paragvaju

BUENOS AIRES.—ONA—Uporniki v severnih predelih Paragvaja pričakujejo, da bodo izbruhnili nemiri v Asuncionu, čim se bodo uporniki nekoliko približali prestolnici. Te vesti so videti vsaj do neke mere ver- jetne, ker je vlada diktatorja Moriniga, samo tekem zadnjega tedna pregnala iz Asunciona preko 70 visokih armadnih čast- nikov. Iz tega bi veljalo morda sklepati, da je vojska omajana v svoji zvestobi do Morinigove vlade.

Po zadnjih vestih je sklepati, da uporniki počasi prodirajo proti prestolnici, a da jih brez- potno ozemlje v veliki meri pri- tem ovira. Vojaški strokovnja- ki so prepričani, da bodo končno

udarili na Asuncion iz dveh smeri.

Uporniki poročajo, da razpo- lažajo trenutno z desetimi letali, ter da imajo v svojih vrstah 150 aktivnih in 10 rezervnih častni- kov. Druge vesti iz različnih vi- rov poročajo, da je Morinigo po- slal v Buenos Aires odposlanca, ki skuša nakupiti dodatne koli- čine letal in strojne.

Vest iz Norveške

Oslo.—ONA—V Narviku, kjer so Angleži in Norvežani potopili med vojno precej velikih ladij, da preprečijo, da bi prišle Nem- cem v roke, so v teku velike de- la za dvignjenje 20 ladij s skup- no tonažo približno 100.000 ton. Norvežani se nadajo, da bodo na ta način vsaj do neke mere na- domestili svoje težke izgube la- dijskega prostora, katere so utr- peli med vojno.

Preko 3000 učiteljev se je spopadalo v posebnih tečajih, da bi z novimi metodami pouka in novimi lekcijskimi posredovali znanje novi generaciji.

Povsod nove šole! Tudi naša področja razširjajo šole in v elektrarni v Tavovljah so odprli novo vajeniško šolo.

Na Gorenjskem pod divjim Stotičem so se zbrali prosvetni delavci na konferenci, da bi reševali nove probleme vzgoje naše mladine.

Naši najmlajši sodelujejo po svojih močeh tudi v gospodarstvu. Pridno zbirajo iz odpadkov potrebne sirovine za industrio.

Posebna skrb gre naši mladini. To je prva skupina "pionir-jev" ki je odšla študirat v Sovjetsko zvezo.

Slovenska narodna podpora jednota

2637-59 So. Lawndale Ave. Chicago 23, Illinois

GLAVNI ODBOR

- Izvršni odbor**
VINCENT CAINKAR, gl. predsednik 2637 So. Lawndale Ave. Chicago 23, Ill.
F. A. VIDER, gl. tajnik 2637 So. Lawndale Ave. Chicago 23, Ill.
ANTON TROJAR, gl. pomočni tajnik 2637 So. Lawndale Ave. Chicago 23, Ill.
MIRO G. KUHEL, gl. blaginjak 2637 So. Lawndale Ave. Chicago 23, Ill.
LAWRENCE GRADISEK, tajnik bol. odd. 2637 So. Lawndale Ave. Chicago 23, Ill.
MICHAEL VIKHOV, direkt. mlad. oddel. 2637 So. Lawndale Ave. Chicago 23, Ill.
PHILIP GODINA, upravitelj Prosvete 2637 So. Lawndale Ave. Chicago 23, Ill.
FRANK GARDEN, urednik Prosvete 2637 So. Lawndale Ave. Chicago 23, Ill.

- Podpredsednika**
RAYMOND TRAVNIK, prvi podpredsednik 7825 Middlepointe, Dearborn, Mich.
JOSEPH CULKAR, drugi podpredsednik 417 Woodland Ave., Johnstown, Pa.

- Distriktni podpredsedniki**
JOHN V. CEBULAR, prvo okrožje 2138 Shalleron St., Philadelphia 24, Pa.
FRANK GRADISEK, drugo okrožje Box 88, Herminie, Pa.
JAMES MAGLICH, tretje okrožje R. D. 1, Oakdale, Pa.
JOSEPH FIFOLT, četrto okrožje 1237 E. 60th St., Cleveland 3, Ohio
JOHN SPILLAR, peto okrožje 2919 Randall St., St. Louis 16, Mo.
URSULA AMBROZICH, šestno okrožje 418 Pierce St., Eveleth, Minn.
JOHN PETRITZ, sedmo okrožje 2429 Carmona Ave., Los Angeles 16, Calif.
FRANK POLSAK, osmi okrožje 203 3rd St. W., Roundup, Mont.

- Gospodarski odbor**
MATH PETROVICH, predsednik 253 E. 151st St., Cleveland 10, Ohio
VINCENT CAINKAR 2637 So. Lawndale Ave. Chicago 23, Ill.
F. A. VIDER 2637 So. Lawndale Ave. Chicago 23, Ill.
MIRO G. KUHEL 2637 So. Lawndale Ave. Chicago 23, Ill.
JACOB EUPAN 1406 S. Lombard Ave., Berwyn, Ill.
RUDOLPH LARSH 300 E. 80th St., Euclid, Ohio
DONALD J. LOTRICH 1937 So. Trumbull Ave., Chicago 23, Ill.

- Poradni odbor**
ANTON SHULAR, predsednik Box 27, Arma, Kansas
FRANK VLATARICH 315 Tener St., Luzerne, Pa.
ANDREW VIDRICH 100 Forest Ave., Johnstown, Pa.
JOHN KOHL, SE 208 So. 62nd Ave. W., Duluth 7, Minn.
CAMILUS ZARNICK 3584 W. 67th St., Cleveland 3, Ohio

- Nadzorni odbor**
FRANK EATZ, predsednik 2301 So. Lawndale Ave. Chicago 23, Ill.
MICHAEL B. KUMER Box 94, Union, Pa.
MATTHEW J. TURK 2646 S. Lawndale Ave. Chicago 23, Ill.
LOUIS KAFERLE 18301 East Park Drive, Cleveland, Ohio
ANDREW GRUM 17188 Snowden, Detroit 21, Mich.

POŽARI—AMERIŠKA TRAGEDIJA

Nebrižnost in nepazljivost povzročita največ požarov, ki unič- jejo življenja, zaslužek—kjer zgorejo lokalne tvornice—in domo- ve. Iz tega vidika je nagla in ogromna porast škode, povzro- čene vsled ognja v Zed. državah, resničen problem za vse Ame- ričane, mlade in stare, za mestne in podeželske prebivalce.

Požari so pričeli naraščati leta 1939. Potem je prišla vojna in ljudje so se izgovarjali, da je naraščanje škode vsled požarov pripisovati večjemu industrij- skemu obratu in trgovini, po- manjkanju moške sile in opre- me pri ognjevarskih oddelkih in društvih ter vojnemu naporu sploh. Potemtakem bi se bila si- tuacija morala izboljšati, ko je enkrat minila vojna. Toda se ni. Od konca vojne sem prizadeva- jo požari prav toliko in še več škode v življenjih in imetju ka- kor med vojno. V zadnjih še- stih mesecih preteklega leta je nad dvesto oseb zgubilo življe- nje v treh hotelskih požarih. Sleherni izmed nas se živo spo- minja strašnih slik in opisov teh tragedij.

Začetkom leta 1946 je bilo za- znamovani največjo porast ško- de, prizadete vsled požarov. Ta- ko je izjavil Frank A. Christen- sen, predsednik narodnega od- bora zavarovalnih družb proti ognju. Izplačila so v mesecu aprilu izkazovala, da je ogenj napravil v deželi za 37% več škode nego v letu 1945. Skupna škoda za leto 1946 se je cenila na \$561,478,000, kar je bilo več kot katerokoli leto od 1930 do 1945.

Ogenj pa ne uničuje le živ- ljenj moških, žensk in otrok; ne spreminja v pepel in pogorišča samo domov, tovarn in drugih poslopij; ogenj sega po naših bo- gatih gozdech in uničuje rast, ki vzame dolgo vrsto let preden nam more nuditi les, ki nam je tako potreben v stotere svrhe. Dvesto gozdnih požarov letno u- niči milijone akrov gozdov v na- ši deželi. O tem bi moral sle- herni pomisliti preden vrže iz avta ali vlaka napol zgoreno ci- gareto, ali morda pusti v gozdu tleti žerjavico ognja, ob katerem si je družina na nedeljskem iz- letu napravila južino.

Sicer pa ogenj ni edini unič- valec naših lepih gozdov. Ljudje sekajo dvakrat toliko lesa kot je letno posajenih novih drevesc. Tako pravi načelnik gozdne služ- be Zed. držav, ki je pred nedav- nim posvaril Američane, naj ču- vajo svoje gozdove, dokler jih imajo. Obenem pa je tudi za- hteval, da se preostale naše gozdove dobro zaščitijo pred og- njem potom dobro organizirane obrambe proti požarom in pa z izobraževanjem ljudstva v sploš- nem, posebno mestnega ljud- stva, ki ne pozna vrednote goz- da za deželo in je skrajno nepazljivo, ko zaide poleti na de- želo na počitnice in oddih ali na motorno vožnjo.

Kot je dejal mr. Christensen, zavarovalnina proti ognju res lahko krije direktno škodo, toda koliko zgori stvari in vrednot, ki jih ne more nadomestiti no- bena zavarovalnina in deset ti- soč življenj, izgubljenih vsako leto v požarih, ne more prikl- cati nazaj nihče.

Nepredvidnost z vžgalicami, cigaretami, elektrovi (pokvar- jenimi) in podobnim povzroči

REŠETKE

SO LE POLOVICA TEH ČUDOVITIH OKEN

WEATHER VANE
WILCOX & SONS, INC.
WILCOX & SONS, INC.

Phone LAview 5423

VSako URO VSak DAN

CHAMPION WINDOW DIST. CO.

2614 N. LINCOLN

Otvoreno ob nedeljah od 10 to 3

Cenjeni! Brez vsake obveznosti, po- štite mi nedeljno poročila.

Ime _____ (S)

Mesec _____

Telefon _____

Mesto _____

Država _____

NIČ DENARJA TAKOJ 3 leta časa za plačevanje.

KURENT

STARODAVNA PRIPOVEDKA

IVAN CANKAR

(Nadaljevanje)

Kurent je stisnil harmoniko pod pazduho in je zlezel tiho s toplega zapečka; takrat je vedel, kdo da je. Bos je bil; ogoljene in razcefrane hlače so mu segale malo do kolen; namesto jermena jih je držala debela vrv, ki jo je bil našel nekoč ob cesti; drugo njegovo oblačilo je bila platnena srajca, vsako soboto v potoku oprana in na solncu posušena. Kuštrav je bil, bledikast in majhen, napol še otrok.

"Naj zapleše Kurent, naj zapleše z nevesto!" so kričali veseli svatje. Kurent pa je pobežnil skozi odprte duri ves plah in osramočen. Šel je skozi vas, šel je iz vasi, njegovo srce pa ni več prepevalo, temveč jokalo je od same bridkosti. Napotil se je v gozd, zakaj tam je bil njegov pravi dom; nastlana praprotna mu je bila postelja, nebo mu je bilo streha; črni borovci so mu bili bratje, bele breze so mu bile sestre. Zato se je napotil proti svojemu domu, da bi legel na svojo posteljo, pod svojo streho, med svoje sestre in brate, ter umrl.

Sel je, šel, pa se je nenadoma razmaknil gozd pred njegovimi očmi in prikazala se je prostrana jasa. Temni borovci so stali vsenaokoli, ali sence niso dale od nobene strani; tako jarka mesečina je bila na jaso, da je razločil Kurent vsako bilko v travi.

Na štoru kraj jase je sedel pritlikav grbec, ki je bil ves po škrtatovski našarjen; čepico rdečo, jopič zelen, petelinje hlače pa židane šolne. V roki je imel odprto zlato tabakiro, njuhaj je tobak, kihaj je ter pomežikaval Kurentu.

"Kako je, Kurent, kako je na svetu?" je vprašal.

"Da bi ne bilo, kakor je!" je vzdihnil Kurent.

"Če ti ni postlano, si postelji!" je svetoval nevernik.

"Postljal sem si od rojstva, pa sem si nazadnje le smrtno posteljo postljal!"

Nevernik je kihnil, nato je Kurentu veselo pomežiknil in je rekel:

"Saj veš, Kurent, za tisto starodavno šego! Besedo reci, pa ti bo pernica postlana!"

Kurent je legel v travo, v svetlo mesečino, in je ves žalosten zavzdihnil.

"Kaj bi meni starodavna šega? Moja duša ni vredna snetivega zrna; le v nadlego bi ti bila, kakor je meni. Da jo nesem na semenj, ne skupim zanjo plesnivega oreha!"

Ali modro je govoril nevernik:

"Če bi se mi zdelo, glej, o Kurent, kako lahko bi te zdajje opeharil! Za plesniv oreh bi dobil srebrn tolar, če ne cekin. Ampak še je pravica in poštenje v naših krajih! Zakaj prevdari: kar je temu v neprid, je onemu dota; kmet je vrgel v blato vrv, ti pa si jo pobral in si hlače prevezal z njo! Zadnjič sem primeštaril dušo, ki je bila tako sajasta, da bi je nobena božja perica več ne oprala, pa se vendar le nisem ukanil!"

Kurentu se je čudno zadelo, pomislil je in je rekel:

"Prišel sem, da bi si na praproti postljal svojo zadnjo posteljo. Blizu je moja žalostna ura, kaj bi zdaj še barantal za to poslednje uboštvo? Kdo ve, morda sem si le kdaj ponevedoma pridobil tako ali enako zasluženo pred Bogom; čemu bi ga zapravljal ponepotrebno?"

Nevernik je pokimal.

"Pametno si povedal, Kurent! Če pride k tebi slepar in pravi: Daj mi te škornje, še za med smeti niso več!—mu nič ne veruj in porci: Kaj pa bodo tebi, če še za med smeti niso?—Blago tako ali tako, svoje cene je vredno! Kar povej ceno, jaz povem svojo!"

Kurent se je uprl s komolci v travo, stisnil je lica med pesti in je premišljeval.

"Ni mi sile do te kupčije, saj veš!" je rekel. "Ena sama cesta je: tisto plačaj, pa si vzemi, kar je tvojega!—Odkar sem izpregledal, nisem videl vselega obraza; odkar sem shodil, so me topli; ko je prišla v moje srce ljubezen, so me zasramovali, v srce so mi pljuvali. Ti pa stori, da bodo vsi veseli, kadar stopim mednje; stori, da poljubim nekoč tiste ustnice, ki jaz sam vem zanje!"

Nevernik se je prijetno zasmel.

"Saj sem vedel za tvojo ceno, Kurent; poštena cena je, blagu primerna. Na te gosli, Kurent, pa nič se ne boj! Stare gosli so in oglašene, rok mnogotero jih je že zibalo; plesalec brez števil je že romalo za njimi, dolge procesije, rodovi in ljudstva! Kadar jih objamejo tvoje roke, zapleše lok po strunah, bodo pijana vsa srca, pijane vse oči. Ljubili te bodo in gostili; kadar pojdeš, bodo jokali za teboj. Same se ti bodo ponujale tiste rdeče ustnice; ne boš se spenjal do jablane; veja se bo sama pripognila in trgal boš, kadar se ti bo hotelo. Kdor bo slišal tvojo sladko pesem, bo zavriskal in zaplesal in bo zapil vse svoje bridkosti; veselje pred tabo, za tabo koprnjenje; tako boš imel za plačilo, paradiž za paradiž!"

Ko je slišal Kurent take besede, je zagledal v mesečini tiste svetle oči, tiste rdeče ustnice in tudi ruto pod vratom.

"Daj gosli!" je rekel.

Neutegoma sta kupčijo dognala, zapisala in potrdila. Nevernik se je izgubil v gozd, neslišno, kakor ugasne kresnica v grmu, Kurent pa je ležal v travi, gledal je v nebo in se pomislil ni, da je bil dušo prodal za gosli. Od nikoder ni bilo vetra, še tistega rahlega ne, ki se ponoči na skrivaj poigrava z mladimi vršički, tako visoko in tako tiho, da se zdi človeku: zvezde šepetajo onkraj mesečine. Mesečina pa je bila tako bela in jarka, da se ne ena zvezda ni prikazala. Nepremični, silni in mrki so stali v krogu črni borovci, kakor močkeči vojščaki ob grešniku-jetniku, na smrt obsojenemu.

Kurentu je bilo sladko in milo pri srcu, da je koj zadel. Sanjalo se mu je, da se je visoka senca vzdignila iz hriba. Noge so lomastile po zemlji, glava pa se je s kuštravimi lasmi dotikala samega neba. Silne gosli je zibala v levici, desnica pa je lok držala. Tako je lomastila senca preko zemlje, iz doline v dolino; en sam korak, pa je prestopila hrib; in če se je po nerodnem spoteknila obenj, se je prevrnila kakor krtina. Pred njo in za njo so mrgolele črne procesije, vojska zbeganih mravelj. Časih je senca ponevedoma stopila mednje s težko nogo in je pomandrala celo faro, tako da so bili črni škornji okropljeni že do gležnjev; kri se jih je držala tako na debelo, da jo je Kurent celo v sanjah natanko razločil.

"Počemu gaziš za njim, počemu se motoviš okoli teh nog?" se je čudil.

(Dalje prihodnjčlj.)

Kar tako prvega obroka res ni mogoče spraviti skupaj. Denar je sicer počasi začel kapljati, toda kje je še ena tretjina. Mogoče bi si denar izposodili. Ljudska oblast posoja tudi denar.

"Bomo pa obrestni plačevali," je menil pripravljajni odbor. "V St. Janžu so si tudi izposodili." Seveda Kotlje so samežne in mogočne, črne od samega lesa.

Kaj pa les?

Les bi šel v denar, ko bi bil kdo, ki bi ga imel čas sekati in voziti v Prevalje. Z lesom se bo res dalo še naprej pomagati. Na Prevaljah je Lesna zadruga. Za druga seveda. Tisti so stopili skupaj, ki imajo velike lesove in zdaj si delijo dobičke med seboj. Mogoče se bo pa dalo s to zadrugo kaj napraviti? In res se je dalo. Lesna zadruga je dala v naprej na račun lesnih dobav 80.000 dinarjev. Dala je denar brezobrestno. Nekaj je pa tudi taka zadruga vredna.

Zdaj so bile Kotlje že na konju. Prvi plačilni obrok je bil kmalu pripravljen.

Odbor je vrtal dalje. Drogovi morajo biti macesnovi, ker kostonjevih pri nas ni. In drogovi potrebuje odbor nekaj stotin. Nobene skrbi, saj je na Uršlji gori dovolj tega zlata. Prej ga je imel grof v svojih rokah, sedaj po agrarni reformi ga ima pa država, namreč ljudska država. Ta bo dala macesne seveda bolj poceni, mogoče ga bo dala celo zastoplj. To bi si tudi mislili, saj je ti gozdovi nič ni nič stali.

Toda lejga hudičja! To so pa hujši oderniki, kakor so bili prej grofje. Kar 690 dinarjev za kubikmeter na panju. Kje pa je še delo, kje je sprava s planine. Kam pa pridemo na ta način.

Gozdna uprava v Guštanju se izgovarja: Država potrebuje denar. Macesni niso naši, macesni so nas vseh, so državni. Nekaj boste dali na račun, za ostalo vas bomo pa malo počakali. To vam je lahko napravimo, več pa ne.

"Država samo mi. Ali bomo macesne sami sebi plačevali? Za norce se pa ne pustimo imeti. Kdo se more spoznati na to državo, na to ljudsko oblast. Mi se ne spoznamo več," so trdili Hotuljci.

Naposled je odbor napravil kupčijo z gozdno upravo in plačal macesne po zahtevani ceni. Macesni, rdeči kakor kri, ki bo držali še enkrat dalje, kakor drugi les. Saj nazadnje še niti dragi niso bili, ti prekleta gozdnarja na upravo, Interesenti so spravili te macesne po večini z udarniškim delom v dolino.

Vse to se je godilo še lansko poletje. Tisti DES je pa tudi svojega denarja vreden. Žice ni bilo od nikoder. Začeli so se oglašati neverni Tomaži, ki jih je bilo čedalje več:

"Kaka elektrika? Za norce vas imajo. Ne verjamem, jaz bom rajši pristopil, ko bo živa nit že potegnjena." Nekateri interese, ki so dali za delež les, so začeli pri lesni zadrugi terjati svoja vplačila.

Nekega dne pa so prišli k odboru zastopniki sosednih Sel: Kmet Šuler je začel točli ob mizo.

"Mi smo Selanci, mi hočemo imeti elektriko. Mi nismo slabši, kakor ste vi Hatuljci. Med okupacijo nismo imeli nobenega izdajalca med seboj. Zaenkrat smo tu gornji Selanci. Petnajst posestnikov nas je in vsi smo prva kategorija po 13.000 dinarjev."

To se kar lepo čuje. Selanci so mogočno ljudstvo. Posebno, ker so rekli:

"Denar je že pripravljen."

Za eno luknjo so še bolj zavredni, kakor Hotuljci. Eden ali kaj menda niso imeli denarja pripravljene. Pa so drugi rekli: Bomo mi plačali zanje.

Zdaj je bilo treba le še z DES-om spraviti na čisto. Kdaj bodo začeli delati? Tega ni vedel nihče in zastopnj so Hotuljci hodili v Slovenjgradec na centralo DES-a. Nazadnje so jim pri DES-u kratkoma rekli:

"He, kaj pa hodite sem? Vi imate menda kar dva poslanca v soseski, naj pa se malo zgugata, da pride čezenj (žica)."

Ob koncu leta 1946 so bili Hotuljci tako daleč z elektriko, kakor ob začetku tega leta.

Nastopilo je novo leto. Po hotuljskih klanecih je ležalo snega skoraj en meter, po selanskih pa še čez. Mrz je začel pritiskati in je dosegel skoraj 30 stopinj pod ničlo. Pri takih razmerah

bi človek pozabil na elektriko in na vse skupaj. Toda nastopilo je leto 1947, leto načrtnega gospodarstva in začetka petletnice.

Nekega zimskega jutra, januarja meseca, pa se je ustavil sredi vasi tovorni avtomobil. Kaj pa je?

"Elektrika je tukaj, Hotuljci!" "Prišli smo, da bomo začeli delati."

Izstopilo je sedem mož in fantov. Krišobari, pa v taki zimi! Kdo pa bo delal?

"Halo, elektrika je tukaj," je šlo od hiše do hiše.

"Ali je resnica?" so se spraševali neverni Tomaži in zamudniki. Potem so pričeli prihajati na odbor.

"Jaz sem se premislil. Nekako bom že spravil skupaj tisti delež, ni hudičja. Če zmorejo drugi, bom še jaz."

Načrtna komisija je določila za Kotlje 16 km žice. To je za tiste, ki so se pravočasno prijavili. Malo bo treba počakati, da pride žica še za vas, za zamudnike.

Toda strela božja, zdaj so se začele šele prave komedije. Električarji hočejo spat pod streho in hočejo jesti. Vse to je treba priskrbeti na udarniški način. KLO je preskrbel streho, kuhinjo pa jim mora preskrbeti odbor. Pa je šlo. Nekaj odbornikov je šlo pobirati živež, toda samega zelja in kisle repe električarji vendar ne morejo jesti pri takem mrazu in delu. Pa se je oglašil kmet Pavšer, Hotulje:

"Eno ovco dam jaz."

Potem je prišel Šuler iz Sel in rekel:

"Dve ovci bodo dale Sele."

In tako dalje.

Kmečko-delavska skupnost se je izkazala.

Strasirano je bilo v nekaj dneh in zdaj je bilo treba začeti kopati jame. Menda blizu 400 jam. To je za obupati. Odbornik Lužnik se je iz obupa pri vsaki seji napil. Hotuljci pa so se lotili jam. Hotuljske organizacije, OF, AFŽ, ZMS, vse je bilo na nogah. OF je sklenila, da bo vzela legitimacijo vsakomur, kdor ne bo pomagal. Živio! Brdine so tekmovali s Podgori, Prežihovi vrh sam s seboj in Sele s Kotljami. Jame so vražje, posebno v taki zimi. Koplješ, pa ti zemlja sproti zmruže. To bo trd oreh. Počasi pa je le šlo dalje. Ko je Okrogelnikov Anža izkopal zadnjo jamo, je zavriskal, da so ga čule vse Kotlje. In potem so mu odgovarjali kot zmagovalci Pavelnov na Brdinhah, Podpečki v Podgori, Zaberčki na Selah. "Juhuuu, elektrika je tukaj!" "Petletnica se je začela!"

Vseeno bo to trd oreh. Jam je 400, a delovne sile je premalo. Pol Kotelj in Sel je v planinah, ker je treba spraviti v dolino 5000 kubičnih metrov hlodov za državo in kdo ve, kako dolgo bo saninec držal. Naposled je to skoraj pol milijona dinarjev zaslužka in to ni šala. Zato stvar ni šla tako od rok, kakor bi kdo pričakoval.

Toda glej, naenkrat je prišla pomoč. Nekega sončnega dne se je spet ustavil sredi vasi velik tovorni avto in z njega je poskakalo čez 70 dijakov in dijakinj iz gimnazije na Ravnah. S seboj so imeli harmoniko in peli so. Kaj pa je to? Jame... Jame smo prišli kopat. Fante in dekleta. Kako bo ta zelenjad sukala kramp in lopato v tem mrazu. Pri tridesetih stopinjah. Saj jim bodo lica zgorela od mraza.

Mladina iz gimnazije je zmagala. Kopalja je, zvečer se je odpeljala s pesmijo in s harmoniko, prišla je še enkrat in kopalja. Jam je bilo iz dneva v dan več izkopanih. Tisti, ki so se mladini prvi dan smejali, so utihnili in nekateri so začeli govoriti:

"Študentom in študentkam bo treba nekaj za to napraviti." Hotuljci so sklenili nekaj napraviti in to nalogo je prevzela hotuljska mladina sama.

Dela je še veliko. Treba bo postavljati drogove in potem jame zasipavati. Manjkalo bo še pridnih rok. Kje vzeti?

Zakaj pa je na svetu delavsko-kmečka solidarnost? Guštanjski fužinarji so sklenili, da bodo prišli Hotuljcem na pomoč. Nekaj morajo storiti, da Hotuljci potem ne bodo pretirali pri oddaji mleka in drugih pridelkov. Dobro, taka zveza drži. V tovarniških pisarnah na Ravnah je uradnikov kakor listja in trave. Tudi ti so dejali, da bodo prišli pomagat. Bomo videli, kako se

bodo te frajle obnašale s krampi in lopatami. Na svidenje.

Jame še niso bile vse izkopane, ko so se interese, ki so bili lotili drogovi. Spočetka je kazalo, da bo drogovi preostalo, ker se je vsak bal lesa, ki ga je gozdna uprava znala tako zasoliti. Volen je imel varuštvo nad drogi. Toda interese, ki so droge čez noč razvozili, prvi so bili neverni Tomaži in Volen je naposled sam ostal brez drogovi. Ha, ha!

Hotuljci so napravili hvalevreden sklep, ki ga je treba povedati vsemu svetu. Enemu rezežu, ki res nima sredstev za napravo elektrike, bodo na stroške interesentov potegnili v hišo živo nit. Takemu, ki se je med okupacijo pošteno zadržal in ki se tudi zdaj pošteno zadržati proti državi.

V Kotljah bo tako kmalu zasvetila električna luč. Kotlje in sele pod Uršljo goro ne bosta več v temi, ampak prvi vasi v prevajalskem okraju, ki so vstopile v pridobitve našega gospodarstva načrta. Stopile s lastnimi močmi in z velikimi žrtvami. Kotlje in Sele so zaupale naši oblasti in jo podprle z vsemi močmi. Niso se dale prestrašiti od težko sedanjega časa. Tisto vero, ki sta jo ti dve lepi vasi imeli do svoje domovine in Osvobodilne fronte med okupacijo, tista vera je stala pred njima tudi sedaj, pri tem velikem, težkem in naprednem podjetju, ki se imenuje: elektrifikacija naše dežele.

Za Kotljami in Selami pridejo kmalu tudi druge vasi našega okraja.

In potem se bo iz našega okraja zasvetila luč tja čez mejo na Koroško, v Avstrijo in ta luč bo govorila:

"Mi smo napredna dežela, mi smo Jugoslavija."

Slovene Records

10-inch records 75c COD, plus postage

B-001 Ringelapl, polka

B-002 Vidana vдова, polka

Zeleni hribi, valček

Toni Omernik Orchestra

C-411 Prijljubljena polka

Pe polj sva so sprahajala, val.

Kusar's Orchestra

C-1120 Beer Barrel polka

Helena polka — Emilia polka

Sula's Musette Orchestra

V-23025 Po jezuru bliz Triglava

Oh, oh, ura že bje

V-23026 Jurij Benko vzemi Lenko

Pobit sem star šole 18 let

V-23027 Pa kaj to more biti

Mene pa glava boli

V-23028 Milnar, narod. pesem

Vsi so prihajali

Mirko Jelačin, tenor

12-in. records \$1.25 COD, plus postage

V-73001 Zlata poroka, Del 1.

Zlata poroka, Del 2.

V-73002 Kadar imajo vsi Jožeti god

Botrinja, Christening party

"Adria" in Hojer Trio

Write for free catalogue of all new

SLOVENE RECORDINGS

to

PALANDECH'S

536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

V Prosveti so dnevne svetovne

in delavke vesti. Ali jih

čitaste vsak dan?

Razni mali oglasi

MALE HELP

JANITORS

See Superintendent

8 South Dearborn